

821.135.1

scriitori
români
contemporani

SEBASTIAN
SIFFT

COPIA
CARBON

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Ana-Maria Vieru
DTP: Radu Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Livco Design

© HUMANITAS, 2021

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Siff, Sebastian
Copia carbon / Sebastian Siff. –
București: Humanitas, 2021
ISBN 978-973-50-7240-7
821.135.1

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021.408.83.50, fax 021.408.83.51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0723.684.194

*Any live cell with fewer than two live neighbours dies,
as if by underpopulation.
Any live cell with two or three live neighbours lives
on to the next generation.
Any live cell with more than three live neighbours dies,
as if by overpopulation.
Any dead cell with exactly three live neighbours becomes
a live cell, as if by reproduction.
Conway's Game of Life¹*

*Era timpul să plece de acolo pentru că lacul începuse
să se aglomereze cu păsări și animale care căzuseră în el:
o rață și o pasăre Dodo, un papagal Lory și un pui
de vultur, și multe alte creaturi ciudate. Alice a pornit
în frunte, și întregul alai a înotat spre țărm.²*

1. Orice celulă vie cu mai puțin de doi vecini vii moare (depopulare); / Orice celulă vie cu doi sau trei vecini vii trăiește în generația următoare; / Orice celulă vie cu mai mult de trei vecini vii moare (suprapopulare); / Orice celulă moartă cu exact trei vecini vii devine o celulă vie (reproducere).

2. Lewis Carroll, *Alice în Țara Minunilor*, trad. Antoaneta Ralian, Humanitas, 2016, p. 26.

Fuga

(vântul șuiera pe sub ușă)

Darmok and Jalad at Tanagra
— *Star Trek: The Next Generation*, episodul 102

Mai demult, să zicem, când zorii inteligenței artificiale, ai roboților, ai conștiinței sintetice se iveau în rapoarțele, pe atunci secretizate, ale managerilor de top, în studiile centrelor academice selectate pentru a analiza riscul existențial, sau în planurile de afaceri ale antreprenorilor convertiți la noul creștinism, cam pe vremea când neoliberalismul era la apus, Europa începea să dea semne de destrămare, iar oamenii de știință anunțau că primele noastre amintiri nu ar fi decât pure invenții, la două zile, de fapt, după ce arterioscleroza se instalase simțitor în piciorul meu drept, iar mai apoi două dungi mi-au apărut pe sub sânii care mi se umflaseră binișor și se alungeau deasupra burții, semn că indicele de masă corporală depășise de mult cota critică, într-o zi de marți, adică, 29 aprilie, dacă totuși mai țin bine minte, m-am ridicat de pe scaunul de la biroul meu dintr-un cubical aflat foarte aproape de cerul mereu înnorat al Brüksellului, am închis computerul și am plecat fără să spun nimic.

Aveam 45 de ani, era ora prânzului și eram îndrăgostit.

Am închiriat o mașină și, după zece minute, intram pe autostrada care leagă Brüksellul de Anvers. Nu voiam să-mi aud gândurile, am dat drumul la radio. Pe singurul post legal cu acoperire națională, care transmitea pe toate frecvențele comerciale, acum interzise, o voce caldă anunța închiderea granițelor.

K. mă aștepta la un motel de la Km 89. Cu o zi înainte îmi trimisese un whatsapp cu numărul camerei plus alte câteva detalii care mi s-au părut la început stranii, mai apoi ridicole de-a dreptul: că va lăsa ușa întredeschisă, iar draperia va acoperi numai jumătate din geam; că în yala ușii va fi o floare galbenă, semn că ea a lăsat-o întredeschisă. Și că, lucrul cel mai important, asta însemna că ea va fi acolo. Iar dacă nu va fi acolo, dacă ușa nu va fi întredeschisă, cu floarea galbenă în yală, și draperia va fi trasă de tot, sau va acoperi tot geamul, atunci planul nostru eșuase, și voi fi singur.

O cunoscusem cu ani în urmă, când am ajuns la Brüksell, recrutat de o firmă internațională de avocatură. Ocupam un post mărunț, de asistent administrativ, într-un office de la etajul 24 al unei clădiri din Cartierul European. Închiriasem, pentru mine și familia mea, un apartament destul de dichisit, deasupra unui restaurant japonez din apropiere.

Când am primit emailul prin care eram invitat la interviu am crezut că e o glumă. Lucram pe-atunci la un centru de copiere acte de pe lângă Judecătoria unui mic oraș românesc de provincie. Făceam copii xerox și dactilografiam adeverințe pentru cei care aveau nevoie. O muncă simplă, de care aveam și eu nevoie. Absolvisem cu ani în urmă Facultatea de Drept, dar nici vorbă să fi putut intra stagiar pe lângă un avocat. Mi se cereau prea mulți bani, nu aveam de unde. De barou nici nu mai putea fi vorba, îmi luasem de mult gândul, iar ca notar, tot de stagiatură era nevoie, tot copii xerox făceai, tot îți trebuiau bani să intri în breaslă, numai ca să îți pui semnătura pe niște documente pe care, cineva, până la urmă, tot le va pierde. Așa că am simplificat.

Când încă stăteam în căminul studentesc trăiam mai mult din traducerile pe care soția mea le făcea pentru o firmă de distribuție de telenovele turcești, și din tipsurile pe care le palmam de la băieții care voiau să între în clubul de noapte unde eram bodyguard, ca să închid ochii și să nu le confisc pastilele Parka, acel minunat substitut pur românesc de Ecstasy, foarte la modă pe-atunci, când clubbingul era la început, iar de MDMA încă nu auzise nimeni.

Bătrânul obișnuia să mă sune de două ori pe zi. Vasile, portarul, mă striga de jos, din ghereta lui:

hai, băi, Alexandru, că iar e taică-tu la telefon, hai jos în hol! De ce naiba nu te sună pe mobil? A sunat pe ăla portocaliu de data asta. A nimerit. Ăla albastru e stricat. Un bou i-a tăiat cablul.

vin imediat, nea Vasile. Spune-i ca vin imediat. Cred că vă cunoașteți deja. Știe.

Am coborât, nu prea în grabă, îmi amintesc. De când murise maică-mea, iar taică-miu rămăsese singur – în orașelul acela pe care Borcea încă îl lăsa să respire, miloasă, pe fața pământului, de fiecare dată când, revărsându-se, lua cu ea porcii, găinile, curcile, gunoaiele (oamenii locului numeau asta *spălare*), și din care toată lumea plecase la muncă în străinătate, mai puțin bătrânii care se duceau și ei, rând pe rând, însă nu la muncă, ci la odihnă veșnică, iar copiii copiilor lor, rămași singuri, zburdau pe maidane, cu bărbile albe crescute până la pământ, fluturând în mâini pistoale din rădăcini de copaci –, bătrânul obișnuia să mă sune o dată la două-trei zile (promisese el), adică de două ori pe zi, pentru că singurătatea lui avea întotdeauna un număr de telefon, al meu:

auzi, nici măcar eu nu știu cum se zice asta în latină: azi m-am căcat alb ca lutul uscat de soare. Și ieri la fel, i-am auzit vocea în receptor când în sfârșit am coborât din cameră.

păi dacă nici măcar tu nu știi... l-am luat peste picior pe domnul profesor de latină, acum pensionar. Eu cu atât mai puțin. Ce faci?

cum ce fac? Încerc să traduc în latină cum m-am căcat, a răs.

Mi-ar fi plăcut să-i moștenesc simțul umorului. Datorită lui mă înscriisesem la Facultatea de Drept. De fapt, am vorbit în latină înainte să vorbesc în română. Copiii care vorbesc latină sunt simpatici. Horațiu,

Seneca, toți au vorbit latină de mici, și uite unde au ajuns, râdea bătrânul meu făcând mișto de mine în timp ce citea cu voce tare prin casă, iar eu repetam după el, ca prostul.

Mai târziu, când a venit vremea să aleg ce să fac în viață, mi-a zis: dă-o-n mă-sa de latină! Nu te face latinist, filolog din ăla scorțos, de catedră, care nu știe nici măcar să se șteargă la cur, o să mori într-un oraș mort, predând o limbă moartă. Acum lumea e plină de nenorociți, măi băiete. Așa că mai bine studiază dreptul. Fă-te avocat. Sau procuror. Măcar acolo o să te mai întâlnești din când în când cu latina. E pură. Acolo e adevărul! I-auzi: *actori incumbit onus probatio, bona fide, cogitationis poenam nemo patitur, consuetudo pro lege servatur, cuius est solum eius est usque ad coelum et ad inferos, delegatus non potest delegare, dubia in meliorem partem interpretari debent.*

Se suise pe masă și dădea ritmic din mână, un adevărat orator.

Râdeam și îl imitam.

La o săptămână după ce s-a căcat alb ca lutul ars de soare, a murit.

L-am găsit la morgă, întins pe o masă de inox. Zâmbea. Nu-mi spusese că mă sună, de fapt, din spital. Era cusut ca o păpușă veche, îl tăiaseră, îl ciopârțiseră și-l scormoniseră cât era de mare, doar-doar or mai găsi în el vreun organ funcțional, însă în el, înăuntrul lui, nu mai era nimic bun:

cancer pancreatic, îmi comunică doctorul, lăsându-și mâna pe umărul meu. S-a întins peste tot. A

refuzat morfina, nici nu știm cum a reușit să se ducă așa, cu zâmbetul pe buze. Ultima fază e extrem de dureroasă. *Extrem de dureroasă, repetă.*

L-am privit un timp cum stă întins pe masa aceea de inox, zâmbind.

*Cuius est solum, eius est usque ad coelum et ad inferos.*¹

dar nu bea, nu fuma, mânca zece mere pe zi, era vesel, i-am spus doctorului. Cum dracu'?

păi știți că și Steve Jobs are, nu?

Zâmbetul lui șmecher îi rămăsese sculptat pentru totdeauna pe buze. Părea împăcat. Mi-am amintit cum, atunci când mi se făcea dor de el, intram pe Google Street și introduceam adresa casei noastre. Navigam apoi cu mausul pe stradă, și când ridicam *privirea* îi puteam distinge silueta, în balcon, iar când zoomam, aproape că îi puteam vedea chipul pixelat și zâmbetul șmecher, RGB. Același zâmbet cu care, atunci când a aflat de la postul TV local că mașina Google va traversa orașul, a convocat imediat o ședință a locatarilor și i-a convins pe toți vecinii să se îmbrace frumos în ziua aceea în care mașina Google va trece și pe străduța lor, să iasă în fața blocului și să facă cu mâna, sau să facă ce îi taie capul. Dacă panoramai, erau într-adevăr mai toți acolo. Un tablou: madam Popescu, cu părul proaspăt vopsit mov, madam Alexe, cu găleata de gunoi în mână (o să vină ghinionul și sărăcia peste ea, sărmana, zice madam

1. Al cui e pământul, al lui e drumul prin Ceruri și drumul prin Adâncuri.

Cuprins

- 7 Fuga
(vântul șuiera pe sub ușă)
- 33 Înotătorul
(și o nouă zi a venit)
- 59 Umbre, departe
(mucuri de țigări pe gârdulețul
din fața casei)
- 101 Polen
(o să crească la loc)
- 129 Intimitate
(poate totuși niște baloane
ne vor înveseli)
- 165 Dar ochii refuzau să se închidă
(în care nu se reflecta nimic)
- 198 Scrisoarea
(și nu m-am mai oprit)
- 213 Indiferență